

Protokoll

från mötet i Vänersborg med
regionstyrelsen för
Västra Götalandsregionen

Sammanträde med regionstyrelsen tisdagen den 31 augusti 2004 kl.
11.45-12.00 på Residenset, Vänersborg.

NÄRVARANDE

Ordinarie ledamöter

Roland Andersson (s), ordförande
Lars Bergsten (m), vice ordförande
Annelie Stark (s)
Johnny Nilsson (s)
Ingela Bergendahl (s)
Leif Blomqvist (s)
Lena Jansson (s) ers f Karin Engdahl (s)
Jan-Åke Simonsson (s)
Mikael Cederbratt (m)
Ulrik Nilsson (m)
Lars-Gerhard Westberg (fp)
Jonas Andersson (fp)
Monica Selin (kd)
Anders Fasth (kd)
Carina Åström (v)
Kent Johansson (c)
Stefan Kristiansson (mp)

Övriga närvarande

Jan-Åke Björklund, regiondirektör
Göran Ekstedt, informationsdirektör
Bodil Warolin, kanslidirektör
Mats Friberg, ekonomidirektör
Elisabeth Steier, plan- och budgetchef
Johan Calltorp, hälso- och sjukvårdsdirektör
Eva Andersson, internrevisor
Kjell Foss, presschef
Kerstin Einarsson, kommunikationsstrateg
Daniel Holmdahl, projektledare
Lennart Hagwall, controller
Jan Bengtsson, utrednings- o utvecklingschef
Bertil Törsäter, regionutvecklingsdirektör
Britt-Marie Gustafsson, kanslisekreterare
Elisabet Ericson, sekreterare

Närvarande ersättare

Hans Aronsson (s)
Phia Andersson (s)
Birgitta Johansson (s)
Tore Hult (s)
Maria Plass (m)
Bertil Jonsson (m)
Johnny Bröndt (m)
Lars Nordström (fp)
Birgitta Adolfsson (fp)
Benny Strandberg (kd)
Gunilla Cederbom (v)
Sören Kviberg (v)
Per Olov Blom (c)
Susanne Aronsson (svg)

§ 174

Närvarorätt för politiska sekreterare

Regionstyrelsens beslut:

De politiska sekreterarna Boris Ståhl (s), Dan Åberg (m), Tony Johansson (mp), Jan-Olof Gustafsson (svg) samt regionsekreterarna Madelaine Johansson (v), Sara Bjursell (s) medges rätt att närvara vid dagens sammanträde.

§ 175

Justering

Regionstyrelsens beslut:

Lars Bergsten (m) utses att justera protokollet.

Protokollet kommer att justeras den 31 augusti 2004.

§ 176

Reviderad miljöpolicy för Västra Götalandsregionens egna verksamheter med riktlinjer för miljöarbetet, 153-2004

Ärendet utgår.

§ 177

Hälso- och sjukvårdens Utvecklingsstrategi i Västra Götalandsregionen, 81-2004

Ärendet

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 24 augusti 2004, § 63, behandlat strukturarbetsgruppens förslag till Hälso- och sjukvårdens Utvecklingsstrategi i Västra Götalandsregionen.

Beredning

Den 1 mars 2004, § 44, antog regionfullmäktige det inriktningsdokument som anger principerna och tankegångarna för strukturförändringen.

Regionstyrelsen beslutade den 11 maj 2004, § 113, att uppdra åt berörda hälso- och sjukvårdschefer att redovisa konsekvensbeskrivningar av den föreslagna inriktningen.

Den 15 juni 2004 hade de begärda konsekvensbeskrivningarna inkommit till strukturarbetsgruppen. Hälso- och sjukvårdskansliet Fyrbodals och NU-sjukvården hade beskrivit två förslag som kallades maximi- och minimalalternativet. Både dessa alternativ saknade väsentliga delar av de beskrivningar som efterfrågats. Kompletteringar begärdes omgående in. Kompletteringar har inkommit och ligger tillsammans med övriga konsekvensbeskrivningar som grund för strukturarbetsgruppens förslag.

Regionstyrelsen har uppdraget att följa det fortsatta arbetet för att säkerställa att den lokala utvecklingen sker i enlighet med inriktningen i strategin. En första återrapportering från de lokala nämnderna och styrelserna ska göras till regionstyrelsen senast den 28 februari 2005. Återrapportering till

regionstyrelsen ska därefter ske i samband med budget och årsredovisning för nämnder och styrelser.

MBL-förhandlingar enligt 11 § MBL är avslutade den 23 augusti 2004.

Yrkanden

Mikael Cederbratt (m) och Monica Selin (kd) yrkar avslag på hälso- och sjukvårdsutskottets förslag.

Jonas Andersson (fp), Annelie Stark (s) och Kent Johansson (c) yrkar bifall till hälso- och sjukvårdsutskottets förslag.

Carina Åström (v) yrkar att regionstyrelsen beslutar enligt vänsterpartiets förslag (bilaga).

Stefan Kristiansson (mp) yrkar att regionstyrelsen beslutar enligt miljöpartiets förslag (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att regionstyrelsen bifaller hälso- och sjukvårdsutskottets förslag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Ordföranden meddelar att hälso- och sjukvårdsutskottets förslag är huvudförslag i omröstningen.

Ordföranden ställer Mikael Cederbratts m.fl., Carina Åströms och Stefan Kristianssons yrkanden mot varandra och finner att regionstyrelsen utser Mikael Cederbratts m.fl. yrkande till motförslag i omröstningen.

Regionstyrelsen godkänner följande omröstningsproposition:

Ja-röst för bifall till hälso- och sjukvårdsutskottets förslag.

Nej-röst för bifall till Mikael Cederbratts m.fl. yrkande.

Röstningen utfaller enligt nedan:

Ja	Nej	Avstår
Annelie Stark (s)	Lars Bergsten (m)	Carina Åström (v)
Johnny Nilsson (s)	Mikael Cederbratt (m)	Stefan Kristiansson (mp)
Ingela Bergendahl (s)	Ulrik Nilsson (m)	
Leif Blomqvist (s)	Monica Selin (kd)	
Lena Jansson (s)	Anders Fasth (kd)	
Jan-Åke Simonsson (s)		
Lars-Gerhard Westberg (fp)		
Jonas Andersson (fp)		
Kent Johansson (c)		
Roland Andersson (s)		

Med 10 ja-röster mot 5 nej-röster och 2 ledamöter som avstår från att rösta bifaller regionstyrelsen hälso- och sjukvårdsutskottets förslag.

Regionstyrelsens beslut för egen del:

Regionstyrelsen skall följa det fortsatta arbetet för att säkerställa att den lokala utvecklingen sker i enlighet med inriktningen i strategin. En första återrapportering från de lokala nämnderna och styrelserna ska göras till regionstyrelsen senast den 28 februari 2005. Återrapportering till regionstyrelsen ska därefter ske i samband med budget och årsredovisning för nämnder och styrelser.

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktiges beslut:

1. Med beaktande av majoritetsgruppens yrkande i hälso- och sjukvårdsutskottet den 25 augusti 2004 antas Hälso- och sjukvårdens Utvecklingsstrategi av den 18 augusti 2004 som det grundläggande och styrande dokumentet för beställning, planering samt struktur- och verksamhetsförändringar av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen.
2. Hälso- och sjukvårdsnämnder och utförarstyrelser får i uppdrag att fullfölja arbetet med att förverkliga inriktningen i Hälso- och sjukvårdens Utvecklingsstrategi.

Reservation

Ledamöterna för moderaterna och kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ledamöterna för vänsterpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Stefan Kristiansson (mp) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsanteckning

Susanne Aronsson (svg) lämnar en protokollsanteckning (bilaga).

§ 178**Förlängning av försöksverksamheten Samrehab Mark-Svenljunga, 310-2004**Ärendet

Samrehab i Mark-Svenljunga är en samordnad och gemensamt finansierad försöksverksamhet för rehabilitering för Marks kommun, Svenljunga kommun och Västra Götalandsregionen. Försöksverksamheten löper mellan 2001 och 2005. Enligt samverkansavtalet skall beslut om eventuell förlängning eller permanentande fattas senast den 30 september 2004.

De samverkande huvudmännens nämnder har uppdragit åt Nämnden för Samrehab att föreslå respektive huvudmans fullmäktige att besluta om ett års förlängning av försöksverksamheten t o m 31 december 2006.

Beredning

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 25 augusti 2004, § 70, tillstyrkt en förlängning av försöksperioden med ett år t o m 2006.

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktiges beslut:

Försöksverksamheten Samrehab Mark-Svenljunga förlängs med ett år, d v s till och med den 31 december 2006.

§ 179**Månadsrapport per juni 2004 för regionfullmäktige och regionstyrelsen 12-2004**Ärendet

Regionkansliet har överlämnat månadsrapport per juni 2004 för regionfullmäktiges och regionstyrelsens egna verksamheter. Rapporten inbegriper även arkivnämnden.

Den politiska organisationen för hälso- och sjukvården har ändrats. Ett hälso- och sjukvårdsutskott inom regionstyrelsen ersätter den tidigare hälso- och sjukvårdsstyrelsen fr. o m april månad. Det innebär i sin tur att redovisningen för berörda verksamheter från den tidigare hälso- och sjukvårdsstyrelsen återfinns i ordinarie rapportering från regionstyrelsen fr. o m denna rapport.

Sammantaget görs en förvaltningsövergripande bedömning avseende årets utfall, inklusive hälso- och sjukvård, som innebär ett överskott på 31 mkr. En ökning sedan förra rapporten med 21 mkr. Möjligheterna till ytterligare resultatförbättringar kommer att prövas noggrant.

Regionstyrelsens beslut:

Månadsrapporten läggs med godkännande till handlingarna.

§ 180**Månadsrapport per juni för Västra Götalandsregionen, 12-2004**Ärendet

Ekonomiavdelningen har överlämnat månadsrapport för juni 2004 samt årsprognos för 2004 till regionstyrelsen.

Resultatet per juni uppgick -480 mkr. Årsresultatet beräknas till -650 mkr.

Yrkanden

Ulrik Nilsson (m) yrkar att med kommentarer i yrkandet notera informationen kring månadsrapporten per juni månad samt helårsprognos 2004 (bilaga).

Monica Selin (kd) yrkar att med kommentarer i yrkandet notera informationen i delårsrapporten (bilaga).

Carina Åström (v) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer yrkandena mot varandra och finner att regionstyrelsen bifaller förvaltningens förslag.

Regionstyrelsens beslut:

1. Informationen noteras.
2. SU kompenseras med 6,7 mkr i ränteberäkningsmodellen avseende ränteeffekt på godkänd budgetavvikelse om 175 mkr från 2002. Finansiering sker från koncernbankens konto för intern ränta.
3. Inriktningen i beslutade och planerade åtgärder godkänns på sätt som beskrivs i rapporten.

Reservation

Ledamöterna för moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ledamöterna för kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

§ 181**Brev - framställan till regeringen om kostnadsneutralitet för pensionspremie avseende kultursektorn, 479-2003**Ärendet

Regionstyrelsen behandlande under hösten 2003 ekonomiutskottets förslag med anledning av utredningen "Översyn av skatter och pensioner inom kulturområdet". Den 10 februari 2004 skickade regionstyrelsen en skrivelse till regeringen med framställan om åtgärder inom området för medvärdesskatt avseende aktiebolag inom kultursektorn.

GöteborgsOperan AB har inkommit med skrivning till kulturnämnden, där VD fäster uppmärksamhet kring pensionspremien för kulturbolagen. Kulturnämnden har aktualiserat frågan till regionstyrelsen med hänvisning till tidigare diskussion i ekonomiutskottet och att det är en ägarfråga.

Regeringen beslutade år 2000 att pensionspremien för kulturinstitutionerna skulle anpassas till de faktiska kostnaderna. I samband med övergången ökades det statliga bidraget och avsikten var vid det tillfället att pensionsomläggningen skulle vara kostnadsneutral för institutionerna. Premien har under 2001-2003 varit fast och har uppgått till 9,59 % av underlaget. Även särskild löneskatt reglerades med särskilt statsbidrag baserad på preliminär pensionspremie.

Statens pensionsverk (SPV), som har att hantera pensionerna för institutionerna, har meddelat att den slutliga premien för 2004 förväntas bli betydligt högre än den preliminära. Den siffran som anges är en ytterligare höjning med +3,4 %, d v s till 12,99 %. För Västra Götalandsregionens kulturbolag innebär premieökningen en kostnadsökning, om inte statsbidraget ökas med motsvarande belopp. GöteborgsOperan AB anger en kostnadsökning på ca 7-10 mkr. Även Göteborg konsert AB och Västsvenska Dans och Teater kommer således att få ökade kostnader.

Skrivelsen till regeringen innehåller en problembeskrivning och att pensionsfrågan ges en långsiktig lösning, med förslag att tidigare fattade beslut om kostnadsneutralitet infrias för kulturbolagen.

Beredning

Ekonomiutskottet har den 9 juni 2004, § 51, beslutat rekommendera regionstyrelsen att godkänna förslaget.

Regionstyrelsens beslut:

Upprättat förslag till skrivelse godkänns och översänds till berörda departement.

§ 182**Framställan från arkivnämnden om utökad budgetram för arkivdepå i Vänersborg, 14-2004**Ärendet

Arkivnämnden har hemställt hos Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad om utökad budgetram från och med 2005 med totalt 3,8 mkr för hyra av arkivdepå i Vänersborg.

Regionarkivet har tagit fram ett förslag som innebär att en industrilokal i Vänersborg byggs om till arkivdepå och förhyrs av regionarkivet. Depån kan utöver att användas till röntgenbilder mm även användas till lågfrekventa arkivhandlingar från Göteborgs stad. Dessutom innebär depån att utrymmen frigörs på sjukhusen och att en extern förhyrning om 2,2 mkr av arkivutrymme på SU upphör. Kostnadsökningen för förhyrningen för arkivnämnden uppgår till 3,8 mkr och ryms inte inom nämndens budgetram. Finansieringen förutsätts ske med fördelning enligt gällande samverkansavtal, dvs. 60 procent (2,3 mkr) från Västra Götalandsregionen och 40 procent (1,5 mkr) från Göteborgs stad.

I det budgetförslag 2005 som regionfullmäktige behandlade i juni bemyndigades regionstyrelsen, att efter prövning av arkivnämndens framställan göra eventuella justeringar av regionbidraget till nämnden.

Beredning

Regionkansliet har föreslagit att regionstyrelsen beslutar att bevilja arkivnämnden ett ökat regionbidrag om 2,3 mkr för förhyrning av arkivdepå i Vänersborg från och med 2005. Täckning av det ökade regionbidraget för 2005 förslås ske ur moderförvaltningen av medel som avsatts för ändamålet.

Från och med 2006 föreslår regionkansliet att täckning av det ökade regionbidraget till arkivnämnden sker genom reducering av ersättningarna till sjukhusen. Fördelningen mellan sjukhusen och nämnderna föreslås inarbetas i budgeten för 2006.

Regionstyrelsens beslut:

1. Arkivnämnden beviljas ett ökat regionbidrag om 2,3 mkr för förhyrning av arkivdepå i Vänersborg från och med 2005, vilket finansieras ur moderförvaltningen för 2005.
2. Täckning från och med 2006 sker genom reducering av ersättningarna till sjukhusen, vilket ska fördelas och inarbetas i nämndernas och sjukhusens budgetar för 2006.

§ 183**Riktlinjer för genomförande av barnkonventionen, 393-2003**

Ärendet utgår.

§ 184**Kompletterande remiss inför regeringens tillåtlighetsprövning av väg 45 samt Norge/Vänernbanan, 424-2004**Ärendet

Västra Götalandsregionen har fått rubricerade remiss från Banverket för yttrande.

Beredning

Beredningsgruppen har den 24 augusti 2004 ställt sig bakom upprättat förslag till yttrande.

Regionstyrelsens beslut:

Upprättat yttrande godkänns.

§ 185**Yttrande över förstudie på Kust till kustbanan, delen Almedal-Mölnlycke, 425-2004**Ärendet

Västra Götalandsregionen har fått rubricerade remiss från Banverket för yttrande.

Beredning

Beredningsgruppen har den 24 augusti 2004 ställt sig bakom upprättat förslag till yttrande.

Yrkande

Anders Fasth (kd) yrkar att fjärde stycket i yttrandets första sida ersätts med text enligt kristdemokraternas yrkande (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden ställer liggande förslag mot Anders Fasths yrkande och finner liggande förslag bifallet.

Regionstyrelsens beslut:

Upprättat yttrande godkänns.

Reservation

Ledamöterna för kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

§ 186**Införande av datoriserat kemikalieredovisningssystem, 385-2004**Ärendet

I regionens miljöpolicy finns målet att ett koncernövergripande datoriserat redovisningssystem för kemikalier ska vara infört under år 2003.

Ett system är upphandlat och miljösekretariatet och hälsan&arbetslivet har föreslagit att samtliga förvaltningar skall ansluta sig senast den 6 juni 2005. Vidare föreslås en solidarisk finansiering med ca 20 kronor per anställd och år.

Beredning

Regionkansliet tillstyrker att systemet införs. Med hänsyn till finansieringskravet, föreslås att finansieringen täcks genom motsvarande ökning av regionbidraget. Finansieringen härav kommer att beaktas i utarbetandet av regionstyrelsens detaljbudget för 2005. Genom en central finansiering undviks dels kostnader för debitering av samtliga förvaltningar, dels en ökad byråkrati.

Regionstyrelsens beslut:

1. Servicenämnden får genom hälsan&arbetslivet i uppdrag att fr. o m 2004-07-01 vara huvudman för det koncerngemensamma kemikalieredovisningssystemet.
2. En styrgrupp med representanter från användarna, IT-strategiska enheten och miljösekretariatet skapas av hälsan&arbetslivet, som också har roll som sammankallande i gruppen.
3. Miljösekretariatet avslutar i samverkan med hälsan&arbetslivet avtalsskrivningen med Nordic Port AB. Miljönämnden tar den initiala kostnaden för systemet.
4. Samtliga förvaltningar inom Västra Götalandsregionen skall ansluta sig till det upphandlade systemet i den takt som överenskommes mellan hälsan&arbetslivet och respektive förvaltning. Alla förvaltningar skall dock vara anslutna senast 2005-06-30.
5. Ett avtal upprättas mellan miljösekretariatet och hälsan&arbetslivet för att klargöra fördelningen av driftkostnaderna för andra halvåret 2004.
6. Finansieringen beaktas i utarbetandet av regionstyrelsens detaljbudget för 2005.

§ 187

Förslag till nytt tandläkarutbildningsavtal (TUA), 422-2004

Ärendet

Ett förslag till nytt tandläkarutbildningsavtal mellan Västra Götalandsregionen och staten har tagits fram.

Beredning

Primär- och tandvårdsförvaltningen har föreslagit att avtalsförslaget godkänns och att primär- och tandvårdsförvaltningen får i uppdrag att ingå regionala (lokala) avtal med Göteborgs Universitet.

Regionstyrelsens beslut:

1. Föreliggande avtalsförslag daterat 2004-08-xx mellan Svenska staten och Västra Götalandsregionen angående tandläkarutbildning och klinisk forskning godkänns.
2. Primär- och tandvårdsförvaltningen får i uppdrag att ingå regionala (lokala) avtal med Göteborgs Universitet före den 1 april 2005 enligt TUA.

§ 188**Sammanställning över anmälningssärenden, 40-2004**

En sammanställning över anmälningssärenden redovisas. En komplettering utdelas vid sammanträdet.

Regionstyrelsens beslut:

Sammanställningen över anmälningssärendena med ovannämnda komplettering läggs till handlingarna.

§ 189**Synpunkter inför kommande försvarsbeslut, 438-2004**Ärendet

Beredningsgruppen för regionutveckling har den 24 augusti 2004 behandlat frågan om det nya synsätt som det kommande försvarsbeslutet innebär och hur detta kan påverka säkerheten för trafiken i Göteborgs hamn och därmed hela Sveriges utrikeshandel.

Presidiet har på beredningsgruppens uppdrag utarbetat ett förslag till synpunkter som regionstyrelsen rekommenderas överlämna till försvarsministern.

Yrkanden

Kent Johansson (c) yrkar bifall till liggande förslag.

Lars Bergsten (m) yrkar ett tillägg till liggande förslag (bilaga).

Propositionsordning

Ordföranden ställer först proposition på liggande förslag och finner det bifallet.

Ordföranden ställer därefter proposition på Lars Bergstens tilläggsyrkande och finner det avslaget.

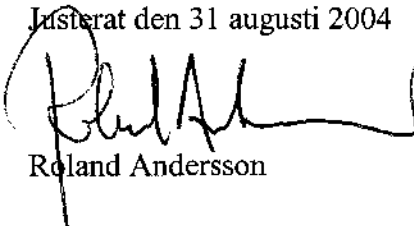
Regionstyrelsens beslut:

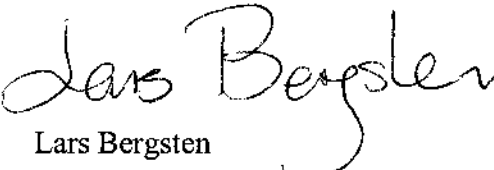
Upprättad skrivelse godkänns och överlämnas till försvarsministern.

Vid protokollet

Elisabet Ericson

Justerat den 31 augusti 2004

Roland Andersson

Lars Bergsten

Justeringen är tillkännagiven genom anslag på regionens anslagstavla i Vänersborg den 1 september 2004.

Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi

Vänsterpartiet ställde sig i våras positivt till "Inriktningsdokument för struktur- och verksamhetsutveckling av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen" och de målsättningar som där ställdes upp. Den problembeskrivning som det dokumentet och det nu föreliggande förslaget till utvecklingsstrategi beskriver är i högsta grad relevant. Det visade inte minst de remissvar som inkom från bl.a. pensionärsorganisationerna och patientföreningarna inför inriktningsbeslutet.

Samtidigt saknas enl. vår mening en samsyn kring viktiga delar av de konkreta åtgärder som återfinns i förslaget. Vänsterpartiet menar att detta krävs för att det fortsatta arbetet skall bli framgångsrikt. Vi anser vidare på ett principiellt plan att en utvecklingsstrategi bör beskriva inriktningar och ange mål. Utifrån detta bör sedan hälso- och sjukvårdsnämnderna ges i uppdrag att tillsammans med utförarverksamheterna utveckla sjukvården utifrån de målsättningar som uttrycks.

Förslaget innehåller också ett antal detaljförslag som Vänsterpartiet anser är dåligt belysta och som vi ställer oss tveksamma till nyttan med. Vänsterpartiet menar exempelvis att det är oklart vad som avses med att primärvården skall ha ett dygnetruntansvar och vilka vinster man kan uppnå med detta. Skall primärvården bemanna jourmottagningar nattetid innebär detta att betydande resurser tas i anspråk som kunnat utnyttjas mer effektivt under dag- och kvällstid. Frågan om hur man löser t.ex. jourverksamhet nattetid och vid vilka utbudspunkter är ett typexempel på en fråga som måste beslutas utifrån lokala förutsättningar.

Mål för det fortsatta arbetet med hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi

Att det finns en samsyn om vilka problem hälso- och sjukvården står inför och också vilka mål som skall uppnås är positivt för en fortsatt konstruktiv process. Självkart skall också måluppfyllelsen stå i centrum för den fortsatta processen. Hur dessa mål uppnås är mindre intressant. Vänsterpartiet menar därför att den i dagsläget viktigaste uppgiften är att skapa goda förutsättningar för en fortsatt konstruktiv process. Enligt vår uppfattning görs detta bäst genom att utifrån tydliga målsättningar och också ett uppföljningsansvar lämna över den fortsatta processen till hälso- och sjukvårdsnämnderna. Det är trots allt dessa som inom ramen för beställningsarbetet har det konkreta ansvaret för utformandet av regionens hälso- och sjukvård.

Utgångspunkten för de målsättningar som skall gälla för hälso- och sjukvårdsnämndernas fortsatta arbete tydliggörs på ett bra sätt under rubrikerna "Detta skall åstadkommas" och "Grundläggande principer" i det nu föreliggande förslaget. Vänsterpartiet menar dock att ovannämnda principer saknar ett resonemang som tar upp både den ökade kunskap som patienterna har och de ökade krav på delaktighet som patienterna ställer. Allt mer medvetna patienter ställer givetvis nya och högre krav på sjukvårdsorganisationens förmåga att tillhandahålla information men också att möjliggöra patientens delaktighet i behandlingsprocessen.

Vänsterpartiet föreslår därmed att hälso- och sjukvårdsnämnderna ges i uppdrag att fullfölja arbetet med hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi. Nämnderna utgår dock utifrån skilda

förutsättningar, och de problem man står inför varierar. Därför föreslår Vänsterpartiet att målsättningarna och uppdragen formuleras likadant för hela regionen, men att varje område dessutom fokuserar på de specifika problem man har att uppnå målen.

Regiongemensamma mål och uppdrag

För hälso- och sjukvårdsnämnderna generellt gäller följande målsättningar:

- Tillgodose vårdbehoven utifrån de principer som gäller för prioriteringar och i samklang med regionens prioriteringsarbete
- Använda de samlade resurserna så effektivt som möjligt inom ramen för totalkostnadskontroll.
- Öka tillgängligheten till vård på dagtid
- Se över den samlade akutsjukvården i syfte att frigöra resurser för mer planerad vård
- Öka andelen planerbar vård
- Skapa effektivare enheter för planerad vård
- Se över den samlade akutsjukvården i syfte att tillgodose kvalitet och säkerhet.
- Utveckla och stärk närsjukvård och primärvård
- Förbättra tillgängligheten till den vård som människor behöver ofta.
- Garantera kvalitet och säkerhet i vården.
- Förbättra samverkan och samarbete mellan vårdgivare och tydliggör uppgiftsfördelningen.
- Säkra personalförsörjning, kompetens och en god arbetsmiljö.
- Utveckla regiongemensamma väntelistor
- Stärk patientens ställning genom förbättrad information stärkt delaktighet i vårdprocessen.
- Utveckla dialogen med medborgarna

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslås besluta

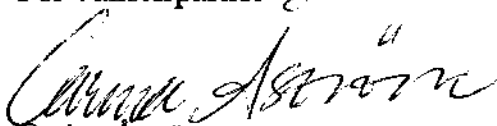
att ställa sig bakom den ovan presenterade inriktningen för det fortsatta arbetet med hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi,

att följa det fortsatta arbetet för att säkerställa att den lokala utvecklingen sker i enlighet med den inriktning som angetts ovan. En första återrapportering från de lokala nämnderna och styrelserna ska göras till Regionstyrelsen senast i samband med budgetberedning 2005. Återrapportering till Regionstyrelsen ska därefter ske i samband med budget och årsredovisning för nämnder och styrelser.

att föreslå Regionfullmäktige

att uppdra till hälso- och sjukvårdsnämnder och utförarstyrelser att fullfölja arbetet med att förverkliga inriktningen i Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi utifrån de mål och den inriktning som angetts ovan

För Vänsterpartiet

Carina Åström

RA LB

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

Regionstyrelsens möte 2004-08-31

YRKANDE

Ärende 6

Ärende 6 - Hälsa- och sjukvårdens utvecklingsstrategi

Långsiktigt hållbar struktur

Vår personal är i dag till stora delar mycket omorganisationströtta. Det är viktigt att detta strukturarbete är och uppfattas som hållbart.

Demokrati

Kraven på ökad delaktighet i förändringsarbetet är en viktig dimension för hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi. Ständiga strukturförändringar inom hälso- och sjukvården har skapat en trötthet och ett motstånd i verksamheten och bland allmänheten. En förändrad struktur innebär inte bara förbättringar för vissa och försämringar för andra, snarare påverkas alla verksamheter på olika sätt.

En viktig faktor för att kunna nå framgång är att utvecklings- och förändringsarbete sker där samtliga aktörer är involverade redan på ett tidigt plan. Ett förslag som är dåligt förankrat från början riskerar att inte lyckas vid genomförandet. Stegvisa, kontrollerbara förändringar är många gånger mer effektiva inom sjukvården än stora omorganisationer.

Tidsschemat för dialog, förankring och beslut är för kort vilket inverkat på medborgardialogen. Flera hälso- och sjukvårdsnämnder upplever att det har varit snålt om tid att sätta sig in i frågan, och att kunna ge och ta till sig åsikter om förslaget i dialog med medborgarna.

Decentraliserad hälso- och sjukvårdsorganisation

Västra Götalandsregionen har en decentraliserad hälso- och sjukvårdsorganisation, en organisation med både beställarnämnder och utförarstyrelser. Detta är något som också manifesterats inte minst genom beslutet att avskaffa den regiongemensamma hälso- och sjukvårdsstyrelsen.

Naturligt blir då att överlåta till beställare och utförare att ta fram förslag och genomföra beslut i enlighet med den av fullmäktige fastställda strukturinriktningen, som fem av partierna (däribland Miljöpartiet) ställt sig bakom. Vi kan också se att flera nämnder redan påbörjat ett arbete med att anpassa verksamheterna efter det upprättade inriktningsdokumentet, varför vi principiellt är tveksamma till att centralt fatta beslut kring detaljfrågor som rör framtidens vårdstruktur.

Vi ser hellre att Västra Götalandsregionen centralt tar på sig rollen att granska och begära in kontinuerliga återrapporteringar kring hur nämnder och styrelser arbetar med att anpassa sina verksamheter i enlighet med det i fullmäktige fastställda inriktningsbeslutet, samt att fastställa en borte gräns för när de strukturella förändringarna ska vara genomförda. Därför vill Miljöpartiet uppdra åt hälso- och sjukvårdsutskottet att tillsammans med regionens hälso- och sjukvårdskanslier ta fram en rimlig borte tidsgräns för när den nya strukturinriktningen skall vara genomförd.

Vi vill också ge hälso- och sjukvårdsnämnder och utförarstyrelser i uppdrag att kontinuerligt i beställningsöverenskommelser, delårsrapporter och årsredovisning, redovisa på vilket sätt man arbetat med att implementera strukturinriktningsbeslutet i sina respektive områden. För vissa av de presenterade detaljförslagen föreligger redan utredningar, analyser och konsekvensbeskrivningar, varför vi bedömer att vissa beslut ändå kan fattas redan i detta skede.

En decentraliserad ambulanssjukvård

Inriktningsbeslutet om att delvis centralisera den vård medborgarna sällan är i behov av, uppvägs av att regionen därmed kan frigöra resurser som möjliggör en satsning på närsjukvården. Detta kräver dock en decentraliserad ambulanssjukvård. Ambulanssjukvården är akutvårdens förlängda arm, men ingen rullande akutmottagning. För att kunna klara detta måste vi även förändra nuvarande ambulanssystem till en uppdelning av prio 1- , prio 2- och prio 3- bilar.

Primärvård

Primärvården och dess olika insatser är basen för den vård som finns tillgänglig nära människan. Den har ett förstahandsansvar för befolkningens hälsa. Primärvårdens uppdrag gäller dygnet runt alla årets dagar. Primärvården behöver därför ha jourverksamhet kvällar, nätter och helger.

Vi vill fastställa som målsättning att inom primärvården skapa platser där skolmedicin och komplementärmedicin ska kunna mötas (s k integrativ medicin).

Samverkan mellan region och kommun

Vi ser ett behov av att utveckla samarbetet mellan regionen och kommunerna utifrån den allt tyngre vårdbelastade kommunala hälso- och sjukvården. Detta gäller även den psykiatriska vården där vi i dag kan se ett stort behov av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna. Det finns ett uppdämt behov av vårdplatser för de kroniskt psykiskt sjuka som ofta hamnar i gråzonen för vad som är regionens och kommunernas ansvar. Andra exempel är psykiskt funktionshindrade som inte kan definieras in i gruppen "kroniskt sjuka".

Om sjukhusen

Målet med strukturarbetet är att föra över resurser från akut till planerad vård. Därför finns det skäl som talar för att skilja akut och planerad vård då en separering tillåter koncentration och ökad effektivitet. Vi vill dock poängtera att det finns goda erfarenheter att även på en befintlig sjukvårdsenhet aktivt särskilja på planerad och akut vård. Det kanske inte alltid är nödvändigt med en uppdelning mellan olika sjukhuskroppar.

Alla sjukhus i Västra Götaland borde benämna sig hälsofrämjande, och aktivt arbeta med dessa frågor i samspel med andra myndigheter och institutioner i samhället.

SU- området:

Vi föreslår att beslut tas om att utöka psykiatrin på Östra sjukhuset (överflyttning från Lillhagens sjukhus). Vidare vill vi understryka att förlossningsvården på Mölndals sjukhus inte ska beröras av strukturförändringarna.

NU- området:

Situationen inom NU- området är komplex och går inte riktigt att jämföra med något annat sjukvårdsområde i regionen. Stora glesbefolkade områden i norr och en befolkningskoncentration i trestadsområdet i söder ger särskilda förutsättningar för hälso- och sjukvården. Har man dessutom i åtanke bakgrunden av att den tidigare landstingsgränsen delade området i en nord – sydlig riktning, blir det än tydligare att området både har särskilda möjligheter, men också svårigheter, i det regionala strukturarbetet.

RA
LB

Alltsedan Bohus- och Älvsborgslandstingens beslut att bilda NU- sjukvården, har diskussioner förts om vilket av de båda jämnstora sjukhusen Näl och Uddevalla som i framtiden bör vara det breda akutsjukhuset, och vilket som bör vara det mindre. Utan att det riktigt funnits några genomarbetade konsekvensbeskrivningar och analyser valde en politisk majoritet ändå att se Näl som det "stora" sjukhuset.

Till en följd av det något bristande underlaget har denna ståndpunkt haft svårt att vinna gehör bland befolkning och profession, något som blivit allt mer påtagligt under arbetet med regionens framtida hälso- och sjukvårdsstruktur.

Inom NU- området finns det ett utbrett behov av satsningar på planerad vård. Samtidigt anser Miljöpartiet de gröna att de förslag angående Näl och Uddevalla som lyfts i tjänstemannaförslaget inte är tillräckligt analyserade och genomlysta.

Vi har under processen föreslagit att ge NU- sjukvårdens styrelse i uppdrag att arbeta fram konkreta och analyserade förslag till åtgärder för att inom gällande ekonomiska ramar möjliggöra mer planerad vård i området. Ett naturligt led i detta arbete är bland annat att se över jourlinjerna. De av styrelsen presenterade åtgärdsförslagen ska sedan vara en del i beställningsarbetet för år 2005.

Miljöpartiet de gröna vill poängtera vikten av att styrelsen lyckas med uppdraget att ta fram konkreta förslag, annars befarrar vi att följderna blir att NU- sjukvården kommer drabbas av panikartade nedskärningskrav som inte gynnar vare sig verksamhet eller befolkning i området.

Vidare vill vi inte utesluta att lokalsjukhusen (Strömstad, Lysekil och Dalslands sjukhus) kan komma ha ett varierande behov av slutenvårdsplatser även i framtiden.

SÄS- området:

Vi föreslår att de båda jourlinjerna i Skene ses över, syftande till att primärvårdsjouren läggs ner, och att den internmedicinska jourlinjen även får ett primärvårdsansvar. Vi tycker det är bra att Säs kan utveckla sin profil inom framfall.

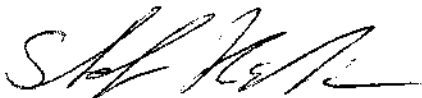
SKAS- området:

Vi föreslår att det vid sjukhuset i Lidköping ska finnas akutmottagning med nivåstrukturerad internmedicinsk kompetens dygnet runt och kirurgisk/ortopedisk kompetens dag- och kvällstid både vardagar och helger. Intensivvårdsavdelningen ska finnas kvar.

RA LB

Miljöpartiet föreslår regionstyrelsen besluta föreslå regionfullmäktige besluta

- att regionens samtliga sjukhus ska ingå i WHO:s nätverk för hälsofrämjande sjukhus,
- att fastställa som målsättning att det inom primärvården skall skapas platser där skolmedicin och komplementärmedicin kan mötas,
- att uppdra åt berörda parter att genomföra en utökning av psykiatriverksamheten på Östra sjukhuset (utökning och överflyttning från Lillhagen),
- att uppdra åt berörda parter att genomföra en översyn av jourlinjerna i Skene,
- att uppdra åt berörda parter att genomföra de förändringar på sjukhuset i Lidköping som ovan anförts,
- att uppdra åt beställare och utförare i NU- sjukvården att i samråd med verksamheten arbeta fram konkreta och väl analyserade förslag till åtgärder, för att inom gällande ekonomiska ramar kunna möjliggöra mer planerad vård i området. Förslaget skall presenteras för regionstyrelsen senast under 1:a kvartalet år 2005. I detta arbete skall hänsyn tas till angränsande sjukhusområdes utbud.
- att i övrigt överlåta till beställare och utförare att ta fram förslag och genomföra beslut i enlighet med den av fullmäktige fastställda strukturinriktningen,
- att ge hälso- och sjukvårdsnämnderna och utförarstyrelserna i uppdrag att kontinuerligt i beställningsöverenskommelser, delårsrapporter och årsredovisning redovisa på vilket sätt man arbetar med att implementera strukturinriktningsbeslutet inom respektive område,
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsutskottet att tillsammans med regionens hälso- och sjukvårdskanslier fastställa en rimlig bortre tidsgräns för när strukturarbetet skall vara genomfört.

Stefan Kristiansson, Miljöpartiet de gröna

PA LB

Regionstyrelsens möte den 31 augusti 2004

Protokollsanteckning

Ärende nr 6. Hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi i Västra Götaland

Sjukvårdspartiet säger blankt nej till majoritetens förslag gällande utvecklingsstrategi för hälso- och sjukvården i Västra Götaland.

Anledningen till detta ställningstagande är flera; Bland annat reagerar vi emot att uppdelningen akutsjukvård och planerad vård gäller även denna gång, trots att konsekvensbeskrivningar tydligt säger att det blir onödigt dyrt och – inte beräknas att ge en större ökad volym planerad vård än idag. Det är ju ändå det alternativet som sades vara målet för strukturförslaget.

Vi reagerar också emot att det i dokumentet inte sägs någonting om finansieringen av de mycket dyra omstruktureringskostnader som blir följderna av beslutet. Siffror på 150 miljoner kronor har nämnts i sammanhanget. Vi anser att dessa pengar istället borde ha tillförts den direkta sjukvården, istället för som nu lägga miljontals kronor på ett nytt system – som man från början ändå vet inte kommer att fungera! Vi anser också att beslutsunderlaget borde ha innehållit faktiska siffror på både produktionsbortfall och omstruktureringskostnader.

Eftersom inte regionen får fatta ofinansierade beslut ser vi också det som formellt omöjligt för vårt parti att bifalla ett beslut som det inte till alla delar har redogjorts för hur det skall finansieras.

Vänersborg 31 augusti 2004

Susanne Aronsson
Sjukvårdspartiet
Ersättare, regionstyrelsen

RA LB

Datum; 2004-08-31

Ärende; 8

Månadsrapport per juni inkl. helårsprognos 2004

Prognosen är fortfarande att Västra Götalandsregionen kommer att gå mot ett underskott på 650 mkr. under 2004.

Det är främst intäkter från skatter och statsbidrag som kommer att bli betydligt mindre än beräknat. Samtidigt har flera verksamheter fortfarande inte kommit tillräkta med sina underskott.

Förutsättningen för att skatteintäkterna skall kunna öka är främst att vi får ekonomisk tillväxt i samhället. Vi kan konstatera att regeringens politik här har misslyckats och att tillväxten nu istället minskar.

Av erfarenhet vet vi att konjunkturen går upp och ner under åren. Under de år som tillväxten gav mer intäkter än beräknat borde regionen avsatt pengar till år som ger mindre än beräknat.

Trots att underskotten inom vissa verksamheter har varit mer regel än undantag i alla år har detta inte åtgärdats. Regionstyrelsens och Regionfullmäktiges tidigare beslut och uppmaningar har varit verkningslösa. Majoritetspartierna har tidigare tagit lätt på problemen eftersom intäkterna från skatter och statsbidrag alltid räddat den totala ekonomin. Så är inte fallet längre och vi väntar fortfarande på vilka åtgärder som s, fp, c avser att vidta.

Trots att prognosen talar om ca 900 mkr. mindre i intäkter kan vi notera att skatteintäkter och statsbidrag kommer att ge nästan 200 mkr. mer i år än under 2003. Det är alltså inte tal om några minskade intäkter till regionen utan en minskning gentemot budget.

Samtidigt som vi får mindre intäkter än beräknat fortsätter kostnaderna att öka. Enligt prognosen ökar kostnaderna med 1 181 mkr. i förhållande till förra året.

Ökade kostnader men mindre vård

Med ökade kostnader borde det rimligen följa mer utförd vård till patienterna. Tyvärr visar månadsrapporten att det istället blivit mindre vård utförd i regionen.

I flera fall minskar prestationerna i år igen. Jämfört med förra året visar prognosen att vi får mindre utförd vård både vad avser den totala produktionen samt invånarnas konsumtion av vård.

RA LB

Detta gäller exempelvis antalet DRG-poäng och vårddagar på sjukhusen liksom antalet läkarbesök inom öppenvården.

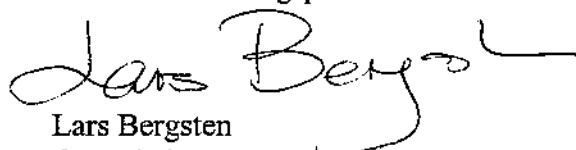
Att produktionen minskar är i och för sig logiskt eftersom ett flertal vårdcentraler i bl.a Göteborgsområdet har stängt. Någon redovisning av behovet av vård kan där-
emot inte utläsas. Flera rapporter från patienter i Göteborg visar dock att det är svårt
att få behandling vid vårdcentralerna. Det går knappt att ens komma fram i telefon-
kön.

Det är uppenbart att det behövs ett helt annat ersättningsystem om vi skall klara den
ekonomiska balansen och samtidigt kunna erbjuda patienterna god vård.

Vi yrkar att Regionstyrelsen beslutar

Att med ovanstående kommentarer notera informationen kring månadsrapporten
per juni månad samt helårsprognos 2004.

Moderata Samlingspartiet

Lars Bergsten
Gruppledare

RA LB

Yrkande

**Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen**

Datum: 2004-08-31

Ärende: 9

Månadsrapport per juni för Västra Götalandsregionen

Under 2004 lämnas uppföljningsrapporter till regionstyrelsen/regionfullmäktige, enligt fastställd tidsplan, vid fyra tillfällen. Delårsrapporter redovisas efter mars och augusti månad, månadsrapporter efter juni och oktober månad. Härutöver sker en ytterligare uppföljning av hälso- och sjukvårdens ekonomi per februari april, maj, september och november.

I junirapporten prognostiseras årsresultatet till minus 650 miljoner kronor. Denna prognos innefattar ett antal åtgärder för att minska det negativa årsresultatet. Utan dessa åtgärder riskeras att det negativa resultatet blir ännu större.

De föregående årens obalanser inom hälso- och sjukvården har regionen kunnat finansiera genom bättre centrala finansiella intäkter än vad som budgeterats (skatteintäkter och generella statsbidrag m.m.).

Kristdemokraterna har vid flertalet tillfällen de senaste åren pekat på att regionens ekonomi, främst inom hälso- och sjukvården, endast kunnat räddas genom dessa förstärkta intäkter.

Från och med 2003 har denna utveckling kraftigt försämrats. Den aktuella prognosen för 2004 innebär ett underskott mot budget för skatteintäkterna - inklusive det generella statsbidraget med mera på drygt 900 miljoner kronor.

Trots påpekanden från bland andra Kristdemokraterna och vetenskapen om framtida vikande skatteintäkter, har s-fp-c majoriteten undanlåtut att vidta de åtgärder som i tid kunnat skapa en hållbar ekonomi för regionen.

Delårsrapporten visar åter med all tydlighet att situationen i regionen kräver ett nytt sätt att tänka. Ett stort ansvar åvilar regionen när det gäller att på ett sunt, ansvarsfullt och respektfullt sätt förvalta de resurser regionens invånare handhållit. Regionens invånare har rätt till god vård inom rimlig tid, något som fordrar genomgående förändringar. Situationen kräver en prioritering av hälso- och sjukvården, den skall inta en särställning vid fördelningen av regionens resurser. Detta räcker dock inte, genomgående strukturförändringar där sjukhuskoncernerna bryts upp och mindre och självständiga enheter återskapas krävs.

Regionstyrelsen Västra Götalandsregionen

Denna strukturförändring är nödvändig just för att skapa trygghet för patienter och för att ge personal inflytande över sin egen arbetssituation. Förändringen är även en förutsättning för att ge en effektiv ledning och kostnadskontroll.

Resultatet inom hälso- och sjukvården är fortfarande negativt trots de omfattande besparingsåtgärder som under året genomförts. Dessutom krävs, enligt rapporten ytterligare besparingsåtgärder. De flesta av åtgärderna har inneburit försämrad tillgänglighet och försämrad vård för regionens invånare. Med anledning av ovanstående finns det skäl att uttrycka oro för ytterligare framtida negativa konsekvenser.

Vi kan konstatera att sjukhusens totala vårdproduktion mätt i sammanvägda prestationer ligger över budgeten per juni med 3,6 % och på helårsbasis med 1,6 % , det är dock viktigt att notera att det innebär en minskning med mins 0,6% procent jämfört med 2003.

Kristdemokraterna har återkommande pekat på den politiska ledningens avsaknad av styrning, ledning och åtgärder, som på ett tidigt stadium hade kunnat långsiktigt stabilisera ekonomin samt styra den ekonomiska utvecklingen i en positiv riktning. Kristdemokraterna har vid ett antal tidigare tillfällen påtalat vikten av kostnadskontroll och även i ett tidigt skede föreslagit åtgärder för att nå ekonomisk balans. Majoriteten har dock valt att bortse från dessa. Hade åtgärder tagits i ett tidigare skede hade vi inte befunnit oss i den situation som har uppstått.

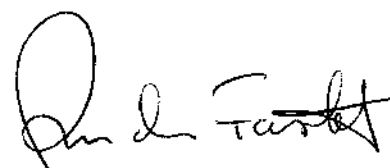
Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att med ovanstående kommentarer notera informationen i delårsrapporten.

Vänersborg 2004-08-31

Monica Selin

Anders Fasth

RA LB

Yrkande

**Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen**

Datum: 2004-08-31

Ärende: 14

Yttrande över förstudie på Kust till kustbanan, delen Almedal-Mölnlycke

Västra Götalandsregionen har fått förstudien för "Ny järnväg Göteborg-Borås, delen Almedal-Mölnlycke" på remiss från Banverket. Remissen behandlades vid beredningsgruppens för regionutvecklings sammanträde 2004-08-24 och ett förslag till yttrande överlämnades till regionstyrelsen.

Kristdemokraterna förslår följande förändring i fjärde stycket på yttrandets första sida:

"Västra Götalandsregionen förordar att Banverket i den kommande järnvägsutredningen fortsätter att arbeta med de tre R- samt M1-alternativen. Alternativen bör utredas ytterligare med avseende på trafikeffekter och tillgänglighet samt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Att bygga en järnvägssträckning som tar längre tid att köra än den nuvarande är inte förenligt med målen att skapa snabba pendlingsförbindelser samt få en snabb förbindelse till Stockholm genom Götalandsbanan"

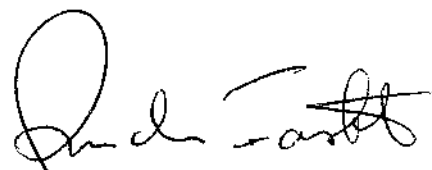
Förslag till beslut:

Fjärde stycket i yttrandets första sida ersätts med text enligt ovanstående.

Vänersborg 2004-08-30

Monica Selin

Anders Fasth

Datum; 2004-08-31

Ärende;

Synpunkter inför kommande försvarsbeslut

Vi föreslår att den av presidiet för Beredningsgruppen för regionalutveckling utarbetade texten kompletteras med två stycken som placeras som stycke två och tre enligt nedan:

Utgångspunkten för försvarets dimensionering, och därmed för antal och lokalisering av utbildningsförband, måste vara det säkerhetspolitiska läget och Sveriges behov av försvarsinsatser. Det nu aktuella arbetet baseras dessvärre snarare på ekonomiska ramar än på sådana säkerhetspolitiska bedömningar därför finns risken att bedömningarna inte i första hand baseras på försvarets behov utan mer kommer att inriktas på regionalpolitiska överväganden. Vi hade välkomnat att arbetet tydligare utgått från försvarets behov. När så inte varit fallet måste vi, inom av regeringen givna ramar, föra fram våra synpunkter.

Göteborgs skärgård med Göteborgs hamn erbjuder goda möjligheter till utbildning av förband som skall verka inom skärgårdsområden. Inte minst när det gäller utbildning som syftar till samverkan med civilbefolkning och civila myndigheter, en kompetens som krävs i en stor del av försvarets internationella uppdrag, är Göteborg väl lämpat som utbildningsplats. Det faktum att Amf 4 är lokaliserat i direkt anslutning till Skandinavians största hamn ger ytterligare möjligheter till utbildning avseende sjökontroll och övervakning av handelsvägar.

För Moderata Samlingspartiet

Lars Bergsten
Gruppledare